

Krav om omgjøring eller reklamasjon etter overdragelse av virksomhet

Ved salg av praksis kan det i etterkant av overdragelsen komme pasientklager til den nye praksiseieren på arbeid utført av tidligere praksiseier. Hvordan klagen håndteres avhenger av hva slags type skade det gjelder og hvordan pasienten velger å fremme sin klage. Nedenfor gjennomgås de mest aktuelle klageadgangene der en pasient kontakter virksomheten om en skade vedkommende er påført av tidligere praksiseier, samt informasjon om anledningen til å inngå avtaler om reklamasjonsansvar ved overdragelse og reglene for foreldelse av krav.

Norsk pasientskadeerstatning (NPE) vil kunne dekke et eventuelt økonomisk tap som følger av de fleste pasientskader. Det er imidlertid pasientens valg om han vil fremme kravet mot NPE, mot arbeidsgiver (der slik finnes) eller mot tannlegen direkte.

Norsk pasientskadeerstatning (NPE)

Ved å rette krav mot NPE trenger pasienten bare å bevise at det har vært en «svikt» ved helsetjenesten, mens det ved et krav som rettes direkte mot tannlegen må bevises at tannlegen har opptrådt uaktsomt etter de alminnelige erstatningsrettslige regler. Det er altså høyere terskel for å få erstatning etter

de alminnelige erstatningsrettslige regler. Ved å fremsette krav mot NPE vil pasienten også kunne få dekket utgifter til advokatbistand ved erstatningsutmålingen. Saksbehandlingen hos NPE er gratis, og pasienten slipper å fremme kravet for rettssystemet.

Arbeidsgiver eller behandleren

I noen skadetilfeller vil imidlertid pasienten kunne være best tjent med å rette kravet direkte mot virksomheten eller behandleren selv. Oppreisning, som også gjerne kalles «erstatning for tort og svie», kan ikke kreves dekket av NPE. For å kunne kreve oppreisning må den skadevoldende handlingen være utført med forsett eller grov uaktsomhet fra tannlegens side. Det skal altså ganske mye til for å kunne kreve oppreisning.

Dersom den skadevoldende tannbehandling er utført av en tannlege som er ansatt, vil arbeidsgiver kunne bli ansvarlig etter det såkalte «arbeidsgiveransvaret». Arbeidsgivers ansvar for skade som følge av ansattes arbeidsutførelse reguleres av lov om skadeserstatning § 2-1 om arbeidsgivers ansvar for arbeidstaker. Har praksiseier også vært ansatt i virksomheten (f.eks. i sitt eget AS) og utført arbeid som arbeidstaker kan virksomheten som sådan ha et arbeidsgiveransvar, som også kan gjøres gjeldende mot virksomheten selv om denne skifter eier.

Der en tannlege kjøper en virksomhet organisert som AS har det tidligere vært antatt at ASet ikke har arbeidsgiveransvar for tidligere praksiseier dersom denne ikke har vært ansatt i virksomheten. Høyesterett har nylig avsagt en dom som synes å endre dette. I Høyesteretts avgjørelse (med referanse Rt. 2015.475) kom domstolen til at advokatfirmaet Haavind heftet for forsettlig skadeforvoldelse utøvd av en tidligere partner på grunnlag av arbeidsgiveransvaret i skl. § 2-1. Dette selv om partneren ikke var ansatt i virksomheten. Høyesterett uttalte at arbeidstakerbegrepet må tolkes slik at skadelidte gis et adekvat vern, etter en grunnleggende tanke om at arbeidsgiver bør ha ansvaret for virksomhet som drives i hans interesse. Rettspolitisk er det etter Høyesteretts syn vanskelig å begrunne at virksomheten i mindre grad skal identifiseres med en partner som utfører advokatoppdrag i advokatfirmaets navn og ellers inngår i det en kan kalle den «vanlige arbeidsstokk», enn med ansatte advokater. Klientens (eller pasientens) behov for vern mot skade taler med tyngde for en vid tolkning av arbeidstakerbegrepet som også omfatter partnere som utfører advokatvirksomhet, selv om disse formelt sett ikke er ansatt i virksomheten.

Der det tidligere har vært lagt til grunn at arbeidsgiveransvaret etter skadeserstatningsloven bare kan omfatte tannleger ansatt i ASet, kan det

nå se ut til at selve virksomheten kan hefte på grunnlag av arbeidsgiveransvar for tidligere praksiseier uavhengig av om denne har vært ansatt i virksomheten eller ikke. Høyesterett vektlegger i denne sammenheng eiers tilknytning til virksomheten, som antakelig vil være sterkere enn for en vanlig ansatt.

Avtale om reklamasjonsansvar

Ved overtakelse av virksomheten kan og bør det avtales noe om reklamasjonsansvar i kjøpekontrakten. Hvis kjøperen skal overta reklamasjonsansvaret kan det få betydning for verdien av virksomheten.

Det er mulig å avtale at selger har rett og plikt til å rette reklamasjoner selv, eller at en annen tannlege utfører reklamasjonsarbeidet for selgers regning. Det avtales gjerne at selger må utføre reklamasjonsarbeidet i virksomhetens lokaler, noe som også vil være mest praktisk for pasienten. Dersom dette ikke er praktisk mulig f.eks. fordi selger flytter til en annen del av landet eller fordi antall reklamasjonssaker er

svært høyt, bør det avtales at utgangspunktet om at selger har rett til å utføre reklamasjonsarbeidet fravikes. Alternativet blir i så fall at det avtales at selger skal kompensere kjøper for kostnadene ved reklamasjonsarbeidet. I alle tilfeller bør selger alltid få mulighet til å vurdere rettmessigheten av kravet. Dersom det er uenighet om reklamasjonen er rettmessig kan det avtales at en uavhengig tannlege som partene blir enige om avgjør spørsmålet med bindende virkning.

Rene reklamasjoner som skyldes mangelfull tannteknikk, for eksempel hvis en bro knekker, er også en sak NPE kan behandle fordi det anses som en svikt ved helsetjenesten. I alle tilfeller bør det vurderes å ta imot reklamasjonen selv og utføre retting for pasienten, og gå i dialog med tanntekniker om hvem som er nærmest til å bære kostnaden for retting. Om reklamasjonen gjelder utføringen av selve konstruksjonen kan tannlegen rette krav mot tannteknikeren som har levert arbeidet.

Foreldelse av erstatningskrav

Erstatningskrav foreldes etter reglene i foreldelsesloven. Som hovedregel foreldes erstatningskrav fra pasienter etter tre år. For at foreldelsesfristen skal begynne å løpe må pasienten ha hatt kunnskap om at det foreligger en skade som har ledet til et økonomisk tap og/eller varig medisinsk invaliditet. Her har pasienten en viss undersøkelsesplikt hvis han mistenker at noe er galt.

I alle tilfelle vil krav som er mer enn 20 år gamle være absolutt foreldet etter lov om foreldelse § 9 2. punktum. Dette gjelder selv om erstatnings søker ikke har hatt kunnskap om skaden og den ansvarlige.

I teorien kan skader som først vises etter flere år danne grunnlag for et erstatningskrav, men foreldelsesfristen begynner å løpe i det pasienten blir klar over skaden.

*Silje Stokholm Nicolaysen
Juridisk rådgiver i NTF*